

COMMISSIE ZORGVULDIG BESTUUR

CZB/KL/KBO/2005/124

BETREFT: Verkoop van individuele leerlingenfoto's.

1. PROCEDURE

1.1 Ontvangstdatum: 09.12.2005

1.2 Verzoeker

Fotograaf.

1.3 Betrokken school

Directeur van een school.
Schoolbestuur.

1.4 CZB

- Een aangetekend schrijven werd ontvangen op het secretariaat van de Commissie zorgvuldig bestuur op 9 december 2005.
- De betrokken partijen werden door een aangetekend schrijven van 13 december 2005 geïnformeerd over de zittingsdag.
- Op de zitting van 16 januari 2006 zijn bijkomende stukken gevraagd aan de betrokken school.
- Bij brief van 25 januari 2006 worden verdere stukken ingediend door de verweerder.

2. STANDPUNTEN KLAGER

De school houdt zich er elk jaar opnieuw mee bezig om specifiek in de eindejaarsperiode schoolfoto's en fotoaccessoires zoals kerstkaarten, kalenders, posters, vergrotingen, fotomappen én zelfs officiële pasfoto's (dit enkel bij de 12-jarigen) te verkopen aan de ouders van hun leerlingen.

Bovendien is dit, in deze periode van het jaar, een pure broodroof ten opzichte van de zelfstandige activiteiten van de klager als beroepsfotograaf in dezelfde gemeente.

Concreet voor de handelsactiviteiten van de klager betekent dit een jaarlijks verlies van geschat 5.000 euro aan inkomsten in de eindejaarsperiode.

Het is duidelijk dat de school deze strategie bewust speelt. Eén dag op voorhand worden de kinderen verwittigd, en voor het einde van de week dienen de pakketten betaald te zijn, cash, niet via de schoolrekening.

3. STANDPUNTEN VERWERENDE PARTIJ

De school richt een aantal handelsactiviteiten in om een aantal van haar activiteiten zoals extra murale activiteiten, aankoop speeltuigen... te helpen bekostigen. Daartoe behoort ook de verkoop van klasfoto's. Initiatiefnemer is de ouderraad.

Na ontvangst van de offertes van 2 fotografen, werd geopteerd voor één enkele fotograaf, daar deze goedkoper is en een betere kwaliteit zou leveren. De winstmarge voor de school komt op 45% met deze fotograaf en op 25% met de andere fotograaf. De toezegging gebeurde mondeling. Voorafgaande aan de definitieve toezegging kreeg deze laatste nog een kans om zijn offerte aan te passen.

De fotosessies gebeuren tijdens de lessen. Enkele leden van de ouderraad zijn aanwezig om de zaak vlot te laten verlopen. Bij het nemen van individuele foto's van leerlingen haalt iemand van de ouderraad de leerlingen uit de klas.

Ouders worden niet verplicht om te foto's aan te kopen. Indien ze dit wel doen moeten ze binnen de 8 dagen contant betalen. De school bepaalt de prijs van de foto's. De contanten worden door de klasleerkracht in een doos van de ouderraad verzameld en aan de ouderraad doorgegeven. De factuur van de fotograaf wordt door de ouderraad betaald en gebeurt dus niet via de schoolrekening.

De foto's (zowel de individuele als de klasfoto's) worden in de schooldossiers gebruikt. De officiële pasfoto's die de fotograaf erbij levert worden niet aan de leerlingen aangeboden. Dit besliste de school in overleg met de ouderraad.

In een brief van 25 januari 2006 stelt de ouderraad het volgende:

- De school houdt zich ieder jaar bezig met het nemen van individuele foto's voor het administratief bijhouden van de leerlingendossiers. Ook worden er klasfoto's en personeelsfoto's genomen om de pedagogische werking van de school te ondersteunen. Binnen het decreet basisonderwijs staat omschreven dat een schoolbestuur handelsactiviteiten mag verrichten voor zover deze geen daden van koophandel zijn en voor zover ze verenigbaar zijn met de onderwijsopdracht.
- Op basis van het negatief van deze foto's worden er ook individuele foto's en accessoires aangeboden aan de ouders. De organisatie en de verkoop van deze foto's valt volledig ten laste van de ouderraad. De school moet hiervoor geen extra inspanningen doen. De ouders kunnen geheel vrijwillig ingaan op dit aanbod. Er is geen aankoopverplichting.
- Uit respect voor de plaatselijke zelfstandigen worden er geen pasfoto's aangeboden.
- Gezien de school en de ouderraad samenwerken, is er in overleg diverse fotografen de kans geboden om een offerte in te dienen hetzij via de school, hetzij via de ouderraad. In de tweede paragraaf van de klachtenbrief is de klager van mening dat er een aanslag gepleegd werd op zijn handelsactiviteiten. De klager heeft tot tweemaal toe een offerte kunnen indienen. De klager is geconfronteerd met de offerte van de andere fotograaf zodat hij een tweede kans heeft gekregen om een aangepaste offerte in te dienen. In een mondeling gesprek daarover had klager er geen probleem mee dat de ouders een euro meer zouden gevraagd worden ... en zoals in de offerte is aangegeven, 10% van de opbrengst van de communiefoto's te beloven, foto's waarmee de school / ouderraad niets te maken hebben.
- De ouderraad begrijpt niet goed het verband dat de klager wil leggen tussen enerzijds het feit dat foto's cash betaald worden en zwart geld. Als een handelaar baar geld aanvaardt, betekent dit toch niet dat hij in het zwart werkt? De kinderen brengen het geld en de eventuele opdracht voor bijbestellingen mee naar de klas. De titularis verzamelt die en legt ze in het postvak van

de ouderraad. Enkele leden van het oudercomité verzamelen het geld en de opdrachten en handelen het gebeuren af. Werken met overschrijvingen kan in deze zaak niet gebeuren omdat deze gelden dan terecht zouden komen in de boekhouding van de school.

4. ZITTING VAN DE COMMISSIE

4.1 Datum en uur

16 januari 2006, 12u.

13 februari 2006, 12.30u

4.2 Kamer

De kamer bevoegd voor het basisonderwijs.

4.3 Commissieleden

De Commissie is overeenkomstig artikel V. 22 van het Onderwijsdecreet XIII en artikel 1 tot en met artikel 3 van het ministerieel besluit van 27/09/2002 betreffende de Commissie zorgvuldig bestuur als volgt geldig samengesteld:

De heer Ernest Duys, voorzitter.

Walter Cools, Francis Deryckere, Raf Verstegen, Jean Dujardin.

4.4 Aanwezige betrokkenen, getuigen, deskundigen, raadslieden

Op 16 januari 2006: Directeur van een school.

5. BESLISSING VAN DE COMMISSIE

5.1 Regelgeving

* 25 februari 1997 - Decreet basisonderwijs

Een schoolbestuur kan handelsactiviteiten verrichten, voor zover deze geen daden van koophandel zijn en voor zover ze verenigbaar zijn met zijn onderwijsopdracht.

* Omzendbrief BaO 2002/3 van 21 februari 2002 betreffende het zorgvuldig bestuur in het basisonderwijs.

5.2 Stemming

De Commissie heeft na beraadslaging en met eenparigheid van stemmen de volgende conclusies opgesteld inzake bevoegdheid, beslissing en sanctie.

5.3 Bevoegdheid

De Commissie is van oordeel dat zij bevoegd is rekening houdende met de aangehaalde feiten en de geldende regelgeving.

5.4 Beslissing

De Commissie zorgvuldig bestuur heeft een dossier ontvangen waaruit blijkt dat de betrokken school een uitgebreid programma heeft inzake de verkoop van foto's van leerlingen. Er wordt een verkoop georganiseerd van individuele foto's, pasfoto's, een reeks kleine foto's, een klasfoto en in diverse formaten. Daarnaast is er een aanbod van foto's van leerlingen in combinatie met een eindejaarskaart of een kalender. De ingediende documenten maken steeds melding van de school, enig gegeven over de ouderraad ontbreekt in alle formulieren. Verder blijkt dat in eerste instantie de school contacten heeft gehad met diverse fotografen, o.a. de klagende partij in dit dossier. Uiteindelijk is een keuze gemaakt voor een fotobedrijf uit Brussel.

De onderwijsregelgeving stelt dat scholen handelsactiviteiten mogen organiseren voor zover de opbrengst besteed wordt aan onderwijs en verenigbaar is met de onderwijsopdracht.

Bij het voeren van handelsactiviteiten zijn de onderwijsinstellingen verplicht de federale regelgeving inzake handelspraktijken te volgen, zoals ondermeer de bepalingen betreffende de handelspraktijken en bescherming van de consument. De onderwijsinstellingen dienen eerlijke handelsgebruiken te respecteren en o.a. aandacht te hebben voor de rechten van de klant en onrechtmatige bedingen uit te sluiten.

De Commissie zorgvuldig bestuur wijst op haar adviezen CZB/V/GZ/2002/5 van 03/02/2003 en CZB/V/KBO/2005/88 van 14/02/2005, die stellen dat het voor een school niet toegelaten is individuele foto's van leerlingen te verkopen, omdat het een handelsactiviteit is die niet verenigbaar is met de onderwijsopdracht, daar er in principe een onderwijsdoelstelling ontbreekt.

Een school kan wel individuele foto's van leerlingen (laten) maken, indien dit noodzakelijk of wenselijk is om administratieve of pedagogische redenen. Een school mag ook foto's van klassengroepen (laten) nemen om administratieve of pedagogische doeleinden. In dat geval kunnen de klassenfoto's door de leerlingen aangekocht worden. Er mag in geen enkel geval sprake zijn van enige aankoopverplichting voor de leerlingen en de ouders.

De Commissie wijst op de omzendbrieven inzake planlast (BAO/2002/07 van 17/06/02) en inzake onderwijstijd (OND/I/1/SVC/SD van 20/04/94).

De omzendbrief inzake vermindering planlast stelt dat de directie belast is met de leiding van een school en dient te waken over de kwaliteit van het aangeboden onderwijs. Het behoort daarbij tot de taak van de directeur om de leerkrachten te behoeden voor planlast die komt van buiten de instelling via externe organisaties.

De omzendbrief inzake optimale aanwending van de schooltijd stelt dat het onderwijs een belangrijke maatschappelijke opdracht heeft jongeren te vormen. De steeds omvangrijker en complexer wordende opdracht van de school vereist een optimaal gebruik van de onderwijstijd. Scholen kunnen hun leerlingen de reglementair voorziene onderwijstijd niet zonder meer ontzeggen.

De Commissie zorgvuldig bestuur stelt vast dat in dit dossier bij leerplichtige leerlingen het noodzakelijke onderwijsprogramma wordt onderbroken om deel te nemen aan fotosessies. Het is daarbij ongetwijfeld zo dat personeel en leerlingen gehinderd worden in een normale pedagogische klaswerking. Onderwijspersoneel is gevormd en aangeworven voor een onderwijs- en opvoedkundige taak, niet om de financiering van het schoolbestuur of een oudercomité te organiseren of te ondersteunen. De Commissie vindt het verder onaanvaardbaar dat er lessen wegvallen om individuele fotosessies voor leerlingen te kunnen organiseren en dat het onderwijspersoneel daartoe actief wordt ingezet tijdens de uren van het noodzakelijke lesprogramma.

De Commissie kan wel aanvaarden dat een oudercomité of vriendenkring instaat voor de organisatie van individuele foto's van leerlingen, zowel juridisch als voor de volledige praktische organisatie. Dit betekent dat de organisatie van fotosessies en verkoop van individuele foto's door een oudercomité of vriendenkring moeten gebeuren buiten de uren van het noodzakelijke lesprogramma. In dit dossier is dit niet zo. De ingediende stukken maken zonder veel uitzonderingen melding van de school en niet van het oudercomité. Er kan dus gesteld worden dat het merendeel van de middelen (personeel, ruimte, onderbreking lessen, formulieren) voor de schoolfotografie door de school geleverd wordt en niet door het oudercomité.

De aandacht wordt ook gevestigd op het feit dat de samenwerking tussen een oudercomité of vriendenkring en een fotograaf een overeenkomst onder vrijwillige voorwaarden inhoudt. Het staat elke fotograaf vrij om te onderhandelen met deze organisaties. Het aanbod van de soort producten, de kwaliteit, e.a. zitten in het onderhandelingspakket.

Een school, oudercomité of vriendenkring kunnen leerlingen of ouders nooit verplichten om foto's aan te kopen.

Conclusie:

De Commissie stelt vast dat het schoolbestuur zelf in deze zaak betrokken partij is en zij de voorgeschreven regelgeving niet eerbiedigt wat het aangeboden fotomateriaal betreft. De klacht is derhalve in die zin gegrond en deze handelswijze dient onmiddellijk gestopt.

5.5 Sanctieregeling

De Commissie zorgvuldig bestuur beslist verder geen sanctieregeling uit te werken op voorwaarde dat de betrokken scholen en hun bestuur onmiddellijk gevolg geven aan de beslissing.

6. BEROEP

Tegen een beslissing van de Commissie kan binnen een termijn van zestig kalenderdagen die ingaat de dag na de postdatum van de betekening van deze nota, een beroep ingesteld worden bij de Vlaamse Regering.

Brussel, 13 februari 2006

Willy Van Belleghem
Secretaris

Ernest Duys
Voorzitter